

ענין יחודו ית' (יעוין
בזה שעהיחווה"א). מלא
כה"א . . . כבודו (ע"ד
ישעי' ו' ג'). ג"כ במ"א
(ע"ל שהיחווה"א פ"ג).
ותגל . . . אף גילת ורנן
(ע"ד ישעי' לה' ב'). בכל
לב ונפש ומאד (ע"ד
דברים ו' ה'). כי רבה
היא (ע"ד אסתר א'
כ' ?). קרבת אלקים
(ישעי' נח' ב', תילים עג'
כח').

פרק לג עוד זאת תהיה שמחת הנפש האמיתי'
ובפרט כשרואה בנפשו בעתים
מזומנים שצריך לזכרה ולהאירה בשמחת לבב אזי
יעמיק מחשבתו ויצייר בשכלו ובינתו ענין יחודו ית'
האמיתי אך הוא ממלא כל עלמין עליונים ותחתונים
ואפי' מלא כל הארץ הלזו הוא כבודו ית' וכולא קמיה
כלא חשיב ממש והוא לבדו הוא בעליונים ותחתונים
ממש כמו שהיה לבדו קודם ששת ימי בראשית וגם
במקום הזה שנברא בו עולם הזה השמים והארץ וכל
צבאם היה הוא לבדו ממלא המקום הזה וגם עתה כן
הוא לבדו בלי שום שינוי כלל מפני שכל הנבראים
בטלים אצלו במציאות ממש כביטול אותיות הדבור
והמחשבה במקורן ושרשן הוא מהות הנפש ועצמותה
שהן עשר בחינותיה חכמה בינה ודעת כו' שאין בהם
בחי' אותיות עדיין קודם שמתלבשות בלבוש המחשבה
וכמ"ש בפ' כ' וכ"א באריכות ע"ש] וכמ"ש ג"כ במ"א
משל גשמי לזה מענין ביטול זיו ואור השמש במקורו
הוא גוף כדור השמש שברקיע שגם שם מאיר ומתפשט
ודאי זיוו ואורו וביתר שאת מהתפשטותו והארתו
בחלל העולם אלא ששם הוא בטל במציאות במקורו
וכאילו אינו במציאות כלל: וככה ממש דרך משל
הוא ביטול העולם ומלאו במציאות לגבי מקורו שהוא
אור א"ס ב"ה וכמ"ש באריכו'. והנה כשיעמיק בזה
הרבה ישמח לבו ותגל נפשו אף גילת ורנן בכל לב
ונפש ומאד באמונה זו כי רבה היא כי היא קרבת אלהים

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

ענין יחודו ית': יעוין בזה שער היחוד
והאמונה.
מלא כל הארץ . . . כבודו: ע"ד ישעי' ו'
ג' ("מלא כל הארץ כבודו" – ללא התיבות
שמוסיף אדה"ז בינתיים).
ג"כ במ"א: עיין לקמן שער היחוד
והאמונה פ"ג.
ותגל . . . אף גילת ורנן: ע"ד ישעי' לה' ב'
("ותגל אף גילת ורנן" – ללא התיבה שמוסיף
אדה"ז בינתיים).
בכל לב ונפש ומאד: ע"ד דברים ו' ה'
("בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך").
כי רבה היא: ע"ד אסתר א' כ' ?.
קרבת אלקים: ישעי' נח' ב', תילים עג'
כח'.

לקוטי פירושים

וכמ"ש . . . משל גשמי לזה: תורת החסידות מבארת
גם בהסברה דשכל אנושי, עם משלים וכו' מעניני
העולמי – להורות שהעולם מיוחד עם האור האלקי
שלמעלה מעולם – שזוהי הפעולה דתורת החסידות,
שבעולם גופא יהי' גילוי אלקות שלמעלה מהעולם.

(לקו"ש זצ"ט ע' 284)

באמונה זו: קוראו אמונה – לפי שהתבוננות
באחדות השם מיוסדת על האמונה ש"בדבר ה' שמים
נעשו גו"ם. ועוד, שאפילו הענין דאחדות השם האמיתית
הוא באמונה אצל כאו"א. ועוד י"ל, שהוא בעצם למעלה
מהשגה, אלא שנמשך ובא בהשגת האדם עי"ז שמתבונן
בענינים שמראים ומכריחים את הענין דאחדות השם.

(משיעורים בספר התניא ע' 392 הערה 4)

(1) אולי כתב רבינו "ע"ד" והשאיר סימן שאלה –
לפי ששם הפירוש הוא "אע"פ שהיא רבה" (ראב"ע).

(1) ראה ד"ה מצה זו תש"ז פ"ב. ובכ"מ. (2) תהלים לג, ו.
(3) עיין לקמן פמ"ב (ס, ט). אגה"ק סו"ס כה (קמא, ב).

וזה כה"א (ע"ד קהלת
יב' יג'). כמ"ש לקמן
(מפרק לו' ואילך "עי'
פל"ו לז' וס"פ מט' –
צ"צ"). וכדכתיב (ירמי'
ל' כא' כי מי הוא זה
ערב את לבו לגשת אלי
נאם ה'). וע"ז תיקנו
(נוסח התפלה). הון
עֶתֶק (משלי ח' יח'.
הון חזק רב, מצו"ד).
שהנחילנו (אולי
"שהנחילוננו"). בארץ –
מלבדו (ע"ד דברים ד'
לט' לה'). וז"ש רז"ל
(מכות כג: ושם בשינוי
וקיצור לשון). שנאמר
(חבקוק ב' ד'). כלומר (להעיר מחדא"ג שם). כאילו אינה (אינם?).

ממש וזה כל האדם ותכלית בריאתו ובריאת כל
העולמות עליונים ותחתונים' להיות לו דירה זו בתחתונים'
כמ"ש לקמן באריכות. והנה כמה גדולה שמחת
הדיוט ושפל אנשים בהתקרבותו למלך בשר ודם
המתאכסן ודר אתו עמו בביתו וק"ו לאין קץ לקרבת
ודירת ממ"ה הקב"ה וכדכתיב כי מי הוא זה אשר ערב
לבו לגשת אלי נאם ה': ועל זה תיקנו ליתן שבח
והודיה לשמו ית' בכל בקר ולומר אשרינו מה טוב
חלקנו וכו' ומה יפה ירושתנו כלומר כמו שהאדם שש
ויותר מכן לאין קץ יש לנו לשמוח על ירושתנו
שהנחילנו אבותינו הוא יחוד ה' האמיתי אשר אפי'
בארץ מתחת אין עוד מלבדו וזו היא דירתו בתחתונים
וז"ש רז"ל תרי"ג מצות ניתנו לישראל בא חבקוק
והעמידן על אחת שנאמר וצדיק באמונתו יחיה כלומר
כאלו אינם רק מצוה אחת היא האמונה לבדה כי ע"י
(להעיר מחדא"ג שם). כאילו אינה (אינם?).

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים	לקוטי פירושים
וזה כל האדם: ע"ד קהלת יב' יג' ("כי זה כל האדם"). כמ"ש לקמן: מפרק לו' ואילך. "עי' פל"ו לז' וס"פ מט' – הגהת הצ"צ". ² וכדכתיב: בירמי' ל' כא': "כי מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאם ה'" (ולא כמ"ש כאן "אשר ערב לבו"). ³ ועל זה תיקנו: נוסח התפלה. הון עֶתֶק: משלי ח' יח'. ופירושו הון חזק רב (מצו"ד). שהנחילנו: אולי צ"ל "שהנחילוננו" (כיון שקאי על "אבותינו", לשון רבים). בארץ – מלבדו: ע"ד דברים ד' לט' ("ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת") לה' ("אין עוד מלבדו"). וז"ש רז"ל: מכות כג, ב ושם ⁵ – וכאן הוא בשינוי וקיצור לשון. שנאמר: חבקוק ב' ד'. כלומר: להעיר מחדא"ג מהרש"א מכות שם ⁶ . כאלו אינה: אולי צ"ל אינם? (כיון שקאי על תרי"ג מצוות, לשון רבים).	מלך בשר ודם המתאכסן ודר אתו עמו בביתו: "המתאכסן" – ויתרה מזה – "ודר אתו עמו" (ביחד), ויתירה מזה – "בביתו", של השפל אנשים, ולא (אתו עמו) בהיכל המלך. (שם ע' 393) ועל זה תיקנו כו': על הביטול ליחוד השם. (שם) אין עוד מלבדו וזו היא דירתו בתחתונים: היינו, שהנבראים התחתונים ידעו ויהיו בטלים להענין ד"אין עוד מלבדו". (שם ע' 394)

2) נדפסה ב"קיצורים והערות לספר התניא" ע' לו. 3) ראה גם "הערות ותיקונים בדא"פ": "בקרא (ירמי' ל, כא) זה ערב את לבו". 4) כ"ה בדפוסי התניא שלפנינו. ובמהדורא זו תוקן כפנינים – ע"פ "לוח התיקון". וכ"ה בשינויי נוסחאות שבתניא בצירוף מ"מ כו' ע' תרנב. 5) "דרש רבי שמלאי שש מאות ושלוש עשרה מצות נאמרו לו למשה וכו' בא דוד והעמידן על אחת עשרה וכו' בא ישעיהו והעמידן על שש וכו' בא מיכה והעמידן על שלש וכו' חזר ישעיהו והעמידן על שתיים וכו' בא חבקוק והעמידן על אחת וכו'". 6) ושם הקשה על פירוש רש"י ש"דורות האחרונים לא היו צדיקים כל כך, ואם באו לשמור כולן, אין לך אדם שזוכה, ובא כו' והעמידן כו' כדי שיוזכו אם יקיימו. . מצוות הללו" – "וכי באו לבטל שאר המצוות כו'". ומביא פירוש העיקרים "שכל אחד מן הנביאים הי' מתכוין לעשות כללים כוללים מצות רבות מהתורה כו'". ומסיק "והנראה. . מצד הנותן ב"ה כולם (כל תרי"ג מצוות) הם כמצוה אחת. . מצות אנכי שהיא אמונת היחוד. . שהיא השורש ומקור לכולם", עיי"ש בארוכה. 7) כ"ה בדפוסי התניא שלפנינו. ובמהדורא זו תוקן כפנינים – ע"פ "הערות ותיקונים בדא"פ". וראה בשינויי נוסחאות שבתניא בצירוף מ"מ כו' ע' תרנב ("אינו", "אינם").

שמחה כפולה ומכופלת
(להעיר מפלו "וחשך
כפול ומכופל" ומפמ"ב,
מו'. אגה"ת ספ"ט.
אגה"ק ז'. להעיר מד'
ענינים דחשיב: קרבת
ה', דירתו, אתכפיא,
אתהפכא. חילוק קרבת
ודירה י"ל ע"פ המבואר
בענין דירה בתחתונים
היינו גילוי כאדם
בדירתו - - משא"כ
קרבת אפשר בדרך מקיף
וזהו קרבת ה' סוכ"ע -
להעיר מלקו"ת ב' נסכים
ס"ב ומד"ה טוב לחסות.

האמונה לברכה יבא לקיום כל התרי"ג מצות דהיינו
כשיהיה לבו שש ושמח באמונתו ביחוד ה' בתכלית
השמחה כאלו לא היתה עליו רק מצוה זו לברכה והיא
לברכה תכלית בריאתו ובריאת כל העולמות הרי בכה
והיות נפשו בשמחה רבה זו תתעלה נפשו למעלה
מעלה על כל המונעים קיום כל התרי"ג מצות מבית
ומחוץ. וזהו שאמר באמונתו יחיה יחיה דייקא כתחיית
המתים דרך משל כך תחיה נפשו בשמחה רבה זו
והיא שמחה כפולה ומכופלת כי מלבד שמחת
הנפש המשכלת בקרבת ה' ודירתו אתו עמו. עוד זאת
ישמח בכפליים בשמחת ה' וגודל נחת רוח לפניו ית'
באמונה זו דאתכפיא ס"א ממש ואתהפך חשוכא
לנהורא שהוא חשך הקליפות שבעה"ז החומרי
המחשיכים ומכסים על אורו ית' עד עת קץ כמ"ש קץ
שם לחשך ודהיינו קץ הימין שיעביר רוח הטומאה מן

הל' כפול ומכופל ב"ר פנ"ח ובי' אוה"ת קטז: ואילך). **כמ"ש** (איוב כח' ג'). **קץ הימין**
(סוף דניאל. שייך לקץ שם לחשך ע"פ ב"ר פפ"ט וכמוש"כ באוה"ת ויהי מקץ ס"א וס"ו).

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים	לקוטי פירושים
שמחה כפולה ומכופלת: להעיר ממ"ש לקמן בפל"ו: "וחשך כפול ומכופל", ומפמ"ב: "גייעה רבה ועצומה כפולה ומכופלת", ובפמ"ו: "האהבה כפולה ומכופלת. . . בכפלי כפליים". אגה"ת ספ"ט: "במקום הקשר הוא כפול ומכופל". אגה"ק סי' ז': "העדפה וזהירות וזריזות כו' כפולה ומכופלת".	והיא שמחה כפולה ומכופלת כו': אין לך שמחה גדולה מאשר שמחת התאחדות הנברא ומכופלת. . . בכפלי כפליים". אגה"ת ספ"ט: "במקום הקשר הוא כפול ומכופל". אגה"ק סי' ז': "העדפה וזהירות וזריזות כו' כפולה ומכופלת".
להעיר מד' ענינים דחשיב כאן: קרבת ה', דירתו, אתכפיא, אתהפכא ("שמחת הנפש המשכלת בקרבת ה' ודירתו אתו עמו", "שמחת ה' . . . דאתכפיא ס"א ממש ואתהפך חשוכא לנהורא"). ובהתאם לד' הענינים שבשמחה שחשיב כאן, נקט הלשון "כפולה (ב' ענינים) ומכופלת" (עוד ב' ענינים).	להעיר מד' ענינים דחשיב כאן: קרבת ה', דירתו, אתכפיא, אתהפכא ("שמחת הנפש המשכלת בקרבת ה' ודירתו אתו עמו", "שמחת ה' . . . דאתכפיא ס"א ממש ואתהפך חשוכא לנהורא"). ובהתאם לד' הענינים שבשמחה שחשיב כאן, נקט הלשון "כפולה (ב' ענינים) ומכופלת" (עוד ב' ענינים).
החילוק בין "קרבת" ו"דירה" - יש לומר ע"פ המבואר בענין דירה בתחתונים דהיינו גילוי כאדם המתגלה בדירתו, משא"כ "קרבת" אפשר להיות בדרך מקיף בלבד, וזהו "קרבת ה'", גילוי בחי' סוכ"ע שהוא בדרך מקיף - להעיר מלקו"ת שלח ד"ה ב' נסכים ס"ב, ומדרושי שמע"צ ד"ה טוב לחסות ¹⁰ .	החילוק בין "קרבת" ו"דירה" - יש לומר ע"פ המבואר בענין דירה בתחתונים דהיינו גילוי כאדם המתגלה בדירתו, משא"כ "קרבת" אפשר להיות בדרך מקיף בלבד, וזהו "קרבת ה'", גילוי בחי' סוכ"ע שהוא בדרך מקיף - להעיר מלקו"ת שלח ד"ה ב' נסכים ס"ב, ומדרושי שמע"צ ד"ה טוב לחסות ¹⁰ .
הלשון "כפול ומכופל" הוא בב"ר פנ"ח, ח"י. וביאורו - ראה אוה"ת חיי שרה קטז, ב ואילך ¹² .	הלשון "כפול ומכופל" הוא בב"ר פנ"ח, ח"י. וביאורו - ראה אוה"ת חיי שרה קטז, ב ואילך ¹² .
כמ"ש: איוב כח' ג'.	כמ"ש: איוב כח' ג'.
קץ הימין: סוף דניאל. ושייך ל"קץ שם לחשך" (כאמרו "קץ שם לחשך דהיינו קץ הימין") - ע"פ ב"ר רפפ"ט: "ויהי מקץ גו' קץ שם לחשך, זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפילה וכו'", וכמוש"כ באוה"ת מקץ ד"ה ויהי מקץ ס"א וס"ו ¹³ .	קץ הימין: סוף דניאל. ושייך ל"קץ שם לחשך" (כאמרו "קץ שם לחשך דהיינו קץ הימין") - ע"פ ב"ר רפפ"ט: "ויהי מקץ גו' קץ שם לחשך, זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפילה וכו'", וכמוש"כ באוה"ת מקץ ד"ה ויהי מקץ ס"א וס"ו ¹³ .

(8) ראה הנסמן בסה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא הערה 32. (9) ושם (מ, ד) - בפירוש "עם קרובו", "לפי שנמשכים משם
הוי", מביא מ"ש "במדרש רבה ס"פ נצבים ע"פ כי קרוב אלך הדבר מאד, אמר להן הקב"ה בני אם יהיו דברי תורה
קרובים לכם אף אני קורא אתכם קרובים שכן כתיב לבני ישראל עם קרובו . . . שע"י התורה נמשך גילוי בחי' פנימיות
. . . שיהיו עם קרובו ממש זהו ע"י אם יהיו דברי תורה קרובים לכם". - ומזה משמע ש"קרבת הוי" כשלעצמה אינה
בבחי' פנימיות, אלא בדרך מקיף, בחי' סוכ"ע (כמבואר שם (סע"ג) ש"שם הוי' הוא בחי' סוכ"ע"). (10) ושם (צ, ד):
"טוב לחסות בבחינת מקיף שמבחי' הוי' יותר מבחי' השראת פנימיות של בחי' אדם העליון" (ושם צא, ב: "לחסות . .
כמו למשל ענין מכסה החופה . . . פירש טליתו . . . מבחי' סוכ"ע"). - ומזה משמע ש"קרבת הוי", שזהו כמו "לחסות
בהוי", הוא בבחי' מקיף (סוכ"ע). (11) ושם - בפירוש "שדה עפרון אשר במכפלה": "שכל מי שהוא קבור בתוכה שכרו
כפול ומכופל". (12) ותוכן הביאור - שהענין דשכרו כפול היינו ג"ע התחתון וג"ע העליון, ארצות החיים, וכל א' מהם
הוא כפול, כי בכל א' יש ב' בחי' הילוך, מלמטה למעלה ומלמעלה למטה. - וראה גם לקוטי לוי"צ הערות לתניא ע' יד.
(13) ושם, ש"קץ הימין היינו קץ למה שנאמר השיב ימינו אחור" (ס"א), ו"לפי' המד"ר כאן בפ' קץ לחושך שהכוונה
מתי יסתיים האפלה ויהי' גלוי האור, א"כ זהו ענין גלוי קץ הימין" (ס"ו). - וראה גם לקו"ש ח"ז ע' 210 הערה 32.

חלוק דקץ הימים
והימין: איכה רבה ס"פ
גדע בחרי, זח"א נד;
אוה"ת שם). שיעביר
רה"ט מה"א (ע"ד זכרי'
יג' ב'). ונגלה - יחדיו
(ישעי' מ' ה'). וכמ"ש
לקמן (ע"ל פל"ו לז').
שאיירם טמא (שבת
טו. ושם. לקו"ת רד"ה
לבאר ענין המסעות).

הארץ ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו וכמ"ש לקמן]
ובפרט בחי' שאויר ארץ העמים ממא ומלא קליפות וס"א
ואין שמחה לפני ית' כאורה ושמחה ביתרון אור הבא
מן החשך דייקא. וז"ש ישמח ישראל בעושי פו' שכל
מי שהוא מזרע ישראל יש לו לשמוח בשמחת ה' אשר
שש ושמח בדירתו בתחתוני' שהם בחי' עשיה גשמית **מג**
ממש. וז"ש בעושי לשון רבים שהוא עוה"ז הנשמי
המלא קליפות וס"א שנק' רשות הרבים וטורי דפרודא
ואתהפכן לנהורא ונעשים רשות היחיד ליחודו ית'
באמונה זו:

ביתרון - החשך (ע"ד קהלת ב' יג'). וז"ש (תילים קמט' ב'). שנק' רה"ר (זח"ג
רמד- ת"ז ריש תי' כד'). טורי דפרודא (זח"א קנח. ועוד. ע"ל פכ"ב).
[בענינא דס"פ זה: לקו"ת ה' לי בעוזרי ס"ד]

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים	לקוטי פירושים
החילוק ד"קץ הימים" ו"קץ הימין" - ראה: איכה רבה ס"פ גדע בחרי ¹⁴ , זח"א נד, א ¹⁵ , אוה"ת שם ¹⁶ . שיעביר רוח הטומאה מן הארץ: ע"ד זכרי' יג' ב' (את רוח הטומאה אעביר מן הארץ"). ונגלה - יחדיו: ישעי' מ' ה'. וכמ"ש לקמן: עיין לקמן פל"ו לז'. שאיירם ¹⁷ טמא: שבת טו, א ושם ¹⁸ . לקו"ת מסעי רד"ה לבאר ענין המסעות ¹⁹ . ביתרון - החשך: ע"ד קהלת ב' יג' ("כיתרון האור מן החשך"). וז"ש: תילים קמט' ב'. שנק' רשות הרבים: זח"ג רמד, א. תקו"ז ריש תיקון כד'. טורי דפרודא: זח"א קנח, א. ועוד. עיין לעיל פכ"ב ²⁰ . [בענינא דסוף פרק זה: ראה לקו"ת דרושי שמע"צ ד"ה ה' לי בעוזרי ס"ד ²¹].	והבורא, שמחה בכפלים, שמחת הבורא ושמחת הנברא. (אגרות קודש ח"י"ח ע' צ) ישמח ישראל בעושי: ושמחה זו קשורה בהשמחה ד"ישמח ה' במעשיו" ⁴ , שהרי השמחה היא "בשמחת ה' אשר שש ושמח בדירתו בתחתונים". (ז"א"ש חכ"ז ע' 276 הערה 50. ע' 283 הערה 33) בעושי לשון רבים . . רשות הרבים וטורי דפרודא: ולכל אחד מהם יש עושה - השם, ולכן נאמר "עושי" לשון רבים. (שיעורים בספר התניא ריש ע' 398) (4) תהלים קד, לא. וראה לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד ואילך.

14) ושם (פ"ב, ב) - בפירוש הפסוק "קץ הימין" שבסוף דניאל: "אמר לו (דניאל להקב"ה) באחרית הימים או באחרית
הימין, אמר לו (הקב"ה) לקץ הימין, אותה ימין שהיא משועבדת קץ נתתי לימיני גאלתי את בני גאלתי את ימיני וכו'".
15) ושם: "יהי מקץ ימים ויבא קין . . מאי מקץ ימים דא הוא קץ כל בשר, ומאן איהו דא מלאך המות . . דקאמר מקץ
ימים ולא אמר מקץ ימין. ובג"כ כתוב בדניאל ואתה לך לקץ ותנוח לגורלך, א"ל לקץ הימים או לקץ הימין, א"ל לקץ
הימין". 16) ושם: "יש ב' בחי' קץ. הא' קץ הימין והוא מל' דאצי' . . והבחי' הב' זהו קץ דשמאלא" (ס"א), "קץ
דשמאלא מל' דקליפה, וקץ הימין זהו מל' דקדושה" (ס"ו). 17) כ"ה (שאיירם) בדפוס תניא שלפנינו. ובמהדורא זו
תוקן (שאייר ארץ העמים) ע"פ "לוח התיקון". וכ"ה גם בשינויי נוסחאות שבתניא בצירוף מ"מ כו' ע' תרגו. 18) ושם:
"גזרו טומאה על ארץ העמים . . אגושה . . ואאירא כו'". 19) ושם (פט, ב): "מעלת א"י דעכשיו על ח"ל (דגזרו טומאה
על איריה וגושה בפ"ק דשבת ט"ו א') והוא מפני ששם (בחול) יורד השפע ממלכות דאצילות ע"י התלבשות רבות,
היינו מל' דאצילות מתלבשת במל' דבריאה יצירה ועשי', אבל בא"י נמשך ההשפעה ממל' דאצילות ע"י התלבשות במל'
דבריאה ויצירה לבדן מבלי שיצטרך להתלבש ג"כ במל' דעשי' . . כשמל' דאצילות המלוכנת במל' דבריאה ויצירה
מתלבשת ממש במל' דעשי' יתייחס השפע ע"ש בחי' מלכות דעשי', ולכן גזרו שם טומאה, כי בעשי' הוא תכלית הסתר
האלקות שהקליפות שרש היצה"ר מעלימים ומסתירים וכו'". 20) ושם: "עיקר ושרש ע"ז הוא מה שנחשב לדבר בפני
עצמו נפרד מקדושתו של מקום . . ולכן נקראים טורי דפרודא". 21) ושם (פט, א ואילך) מביא מ"ש הרמ"ז בפירוש
"ישמח ה' במעשיו", ש"במעשיו היינו בירור שם ב"ן שהוא בחי' עשי' . . שביור זה זהו כללות ענין היום לעשותם . .
וכשיושלם בחינת היום לעשותם יומשך מזה שישמח ה' במעשיו אשר אמר ונעשה רצונו, והשמחה זהו גילוי פנימיות,
והיינו פנימית עתיק שהוא פנימית תענוג העליון כו', וזהו ששם ב"ן "יתעלה בבחי' ס"ג כו'", ע"ד "כתר עליון המתגלה
בבחי' עשי' דייקא בירור שם ב"ן כו'" (ועיי"ש גם הדיוק "בעושי לשון רבים" ביחס לבני" עצמם).